

Kooperativ – inte bara i jordbruket

Elsa Claro

Nu har de kommit igång. Runt om i landet arbetar olika tvärvetenskapliga grupper på forskningsinstitut och universitet med att utforma experiment med 222 ”kooperativ” för stadsnäringar. I en inte alltför avlägsen framtid kommer detta att omfatta olika ägarformer för produktion av varor och tjänster. De första kommer att dra igång under det sista kvartalet i år. Tills vidare handlar det om att föra över den lokala driften av statliga företag till nuvarande anställda och andra intresserade. Med flexibla och varierande villkor kan de överta nyttjanderätten – hyra eller låna - till lokaler, verktyg och förnödenheter och driva verksamheten. Lokalerna förblir ändå allmän egendom.

Men arbetsplatsen – verksamheten blir en samägd egendom i denna kubanska version av kooperativ. Principen är sedan att medlemmarnas tilldelning beror på deras arbetsresultat, så som det utvärderas av medlemmarna i kooperativet. Om medlemmarna bidrar med en viss mängd insatsvaror, så kommer ett belopp som motsvarar deras bidrag att återbetalas till dem när vinsten delas. Vissa försök har redan gjorts med detta i olika sektorer och olika län, med magnifika resultat.

Dessa nya kooperativ kommer att vara juridiska personer med skatteregler som skiljer sig från enskilda företagare. När den experimentella fasen av programmet är över kommer en allmän lag om kooperativ utarbetas. Lagen kommer också att omfatta jordbrukskooperativ och göra deras villkor mer enhetliga utan de skillnader som idag råder mellan olika lantbruksformer.

En av specialister som arbetat med försöket tillskriver kommunala och länsmyndigheter stor betydelse för utvecklingen av dessa kooperativ, särskilt när det gäller att avskaffa många förbud som borde försvinna för att få fart på ekonomin.

Förmodligen kommer det att uppstå handelskooperativ. Kooperativ av tekniker och specialister inom olika områden kan inte heller uteslutas. Detta är en känslig fråga som måste utredas, men det skulle vara ett sätt att utnyttja befintliga kompetenser och öka inkomstnivån. Det kan också handla om kooperativ inom transportnäringen. Andra kan organisera sig för lokal service, som gatustädning eller ombyggnader. För att skapa jämlika och realistiska villkor kommer företagen bara att handla i kubanska peso. De som kommer att leda de kooperativ som har valts ut för försöket tar redan nu kurser i företagsledning och andra arbetsuppgifter.

Översättning: Anders Fraurud